

MASZESZ

Holnap vízválság

PLENÁRIS BLOKK I

**MIT JELENT A VÍZVÁLSÁG NEMZETKÖZI
SZINTEN**

ÉS MIT MAGYARORSZÁGON?

Mit tehet a társadalom a víz / érték / válság megelőzésében?

Kőrösi Csaba (lélekben)

Szöllősi-Nagy András (full size)

Bartus Gábor

Bándi Gyula

MASZESZ
Holnap vízválság

**A VÍZVÁLSÁG NEMZETKÖZI SZINTEN
MIT TEHETÜNK?**

Szöllősi-Nagy András
Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Budapest
Sustainable Water Future Programme, Brisbane

BWS2019:

**A MAI VÍZGAZDÁLKODÁSI
GYAKORLAT NEM
FENNTARTHATÓ**

**PARADIGMAVÁLTÁS
SZÜKSÉGES**

A víz mint az SDG-k központi eleme

Kiindulva abból, hogy

**A LOKÁLIS
PROBLÉMÁKNAK
GLOBÁLIS
PEREMFELTÉTELEI
VANNAK**

MI A HELYZET GLOBÁLISAN?

**CSAKUGYAN
KÖZELEG EGY
FENYEGETŐ
GLOBÁLIS
VÍZVÁLSÁG?**

A XXI. század fő vízbiztonsági kihívásai

85%

az emberiségnek arid területeken él. 2030-ra a világ népességnek fele igen erős víz-stressznek kitett területeken él.

85%

a világ szennyvizeinek tisztítás nélkül kerül a befogadókba.

750 millió

ember él biztonságos víz nélkül és 2,5 milliárdnak nincs szanitációja.

50 %

az édesvízi élőlények számának csökkenése az elmúlt 30 évben.

6-8
millió

millió ember hal meg évente vízzel kapcsolatos katasztrófákban és betegségekben

620

határon átnyúló felszínalatti víztartó, melyeken 2-4 ország osztozik.

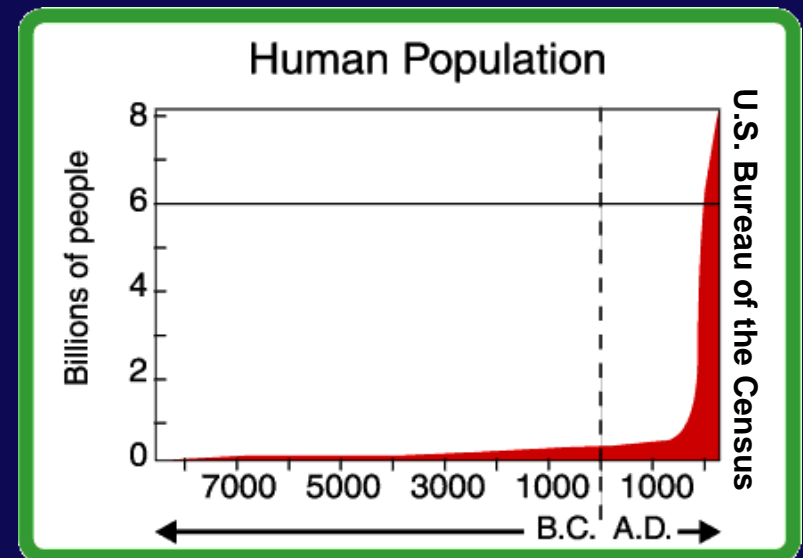
A VÉGES FELSZÍNI VÍZKÉSZLET JAMES BOND JELENSÉGE

0.007%

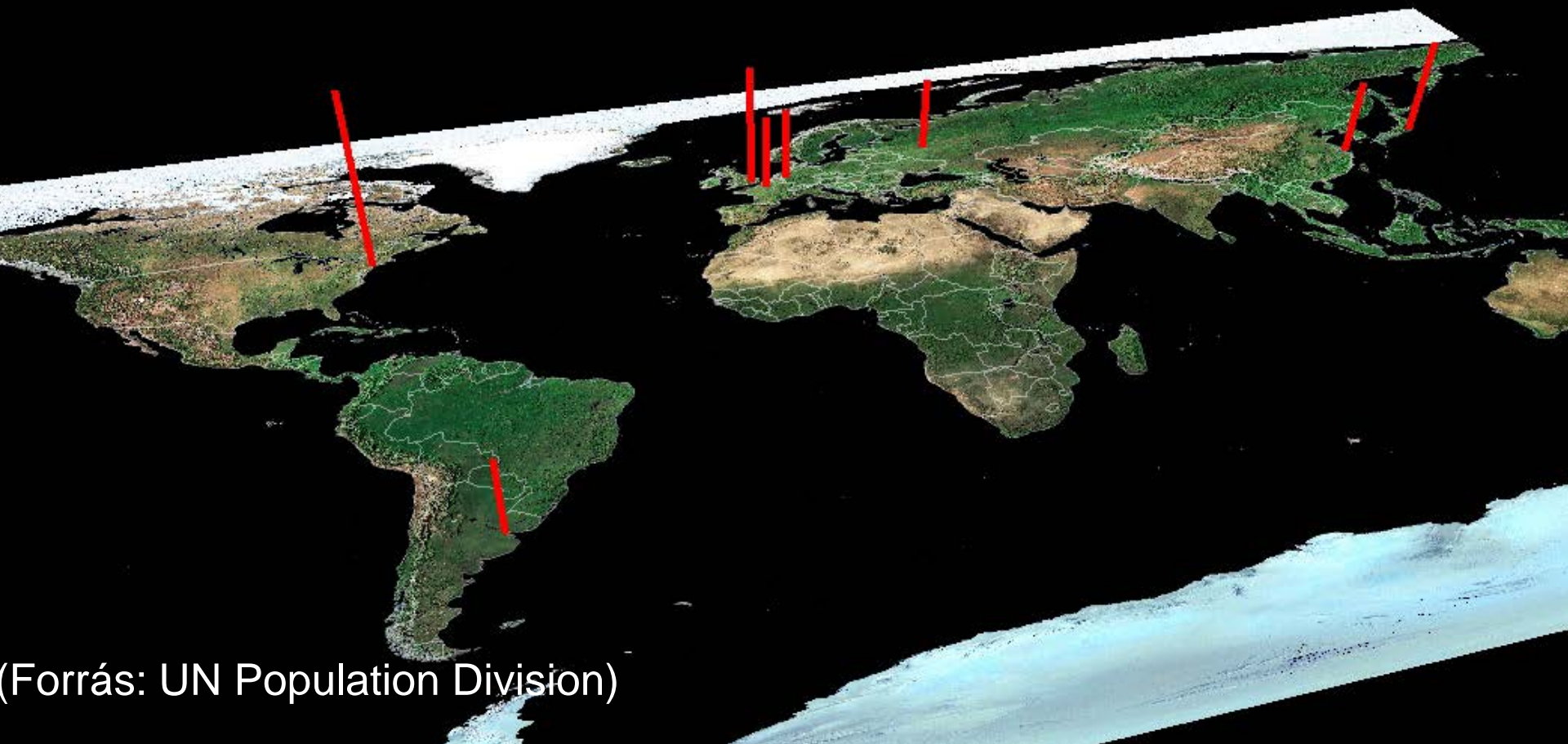
A globális változások fő okai:

- A népesség növekedése, migrációja és kor-szerkezete
- Geo-politikai változások
- Kereskedelem (virtuális víz), támogatások
- Technológiai váltások
- Klímaváltozás

Az 5 milliós népességet meghaladó világvárosok

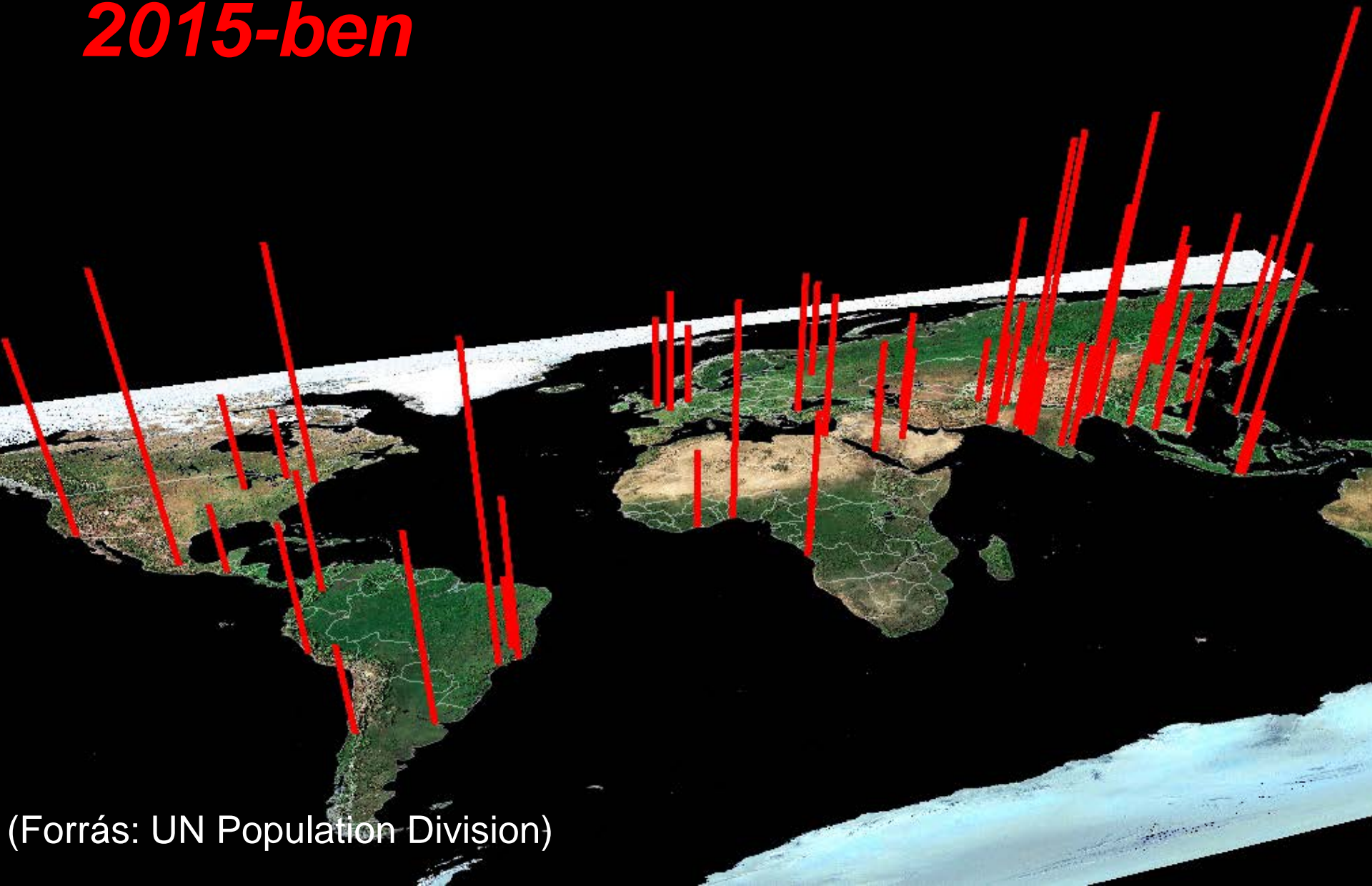
1950-ben

(Forrás: UN Population Division)

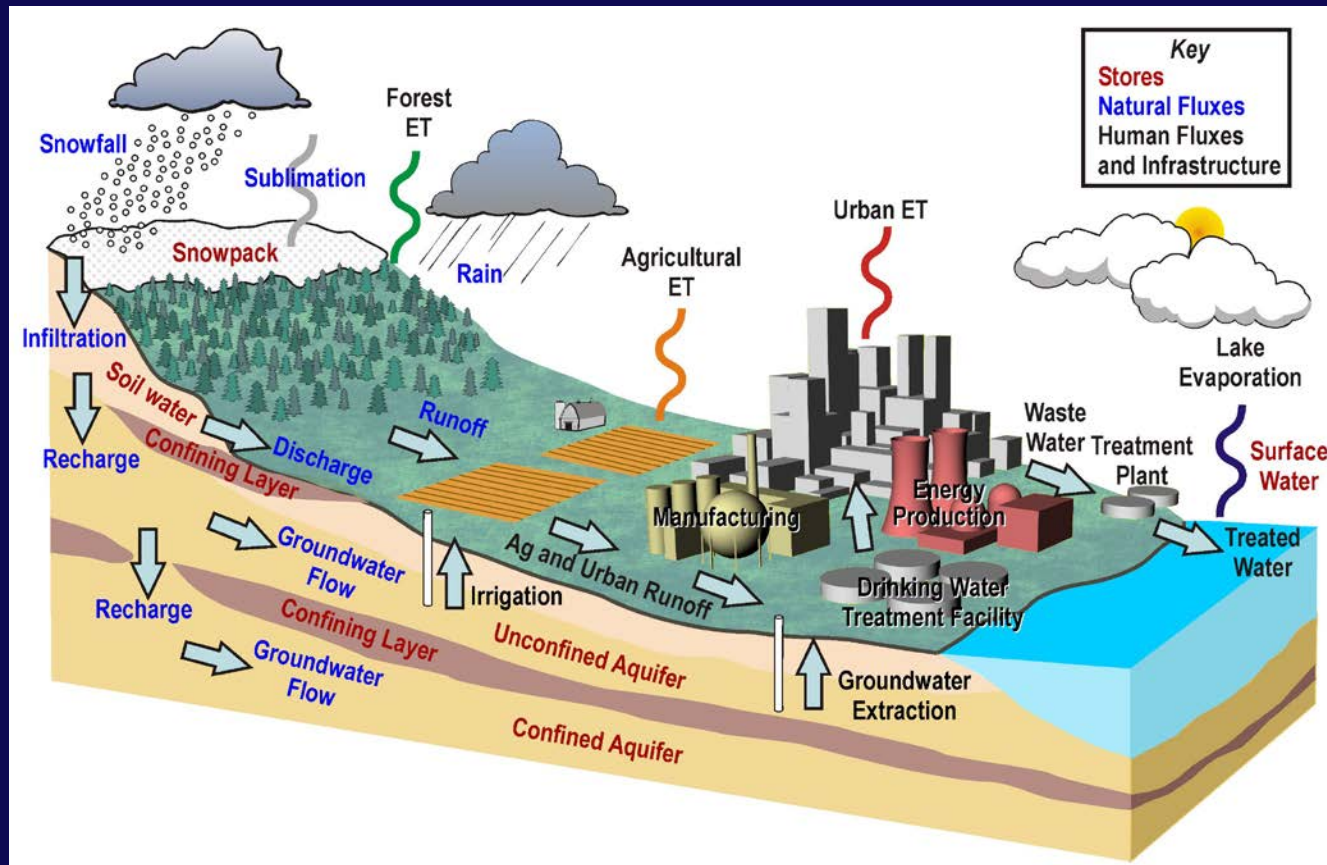
Az 5 milliós népességet meghaladó világvárosok

2015-ben

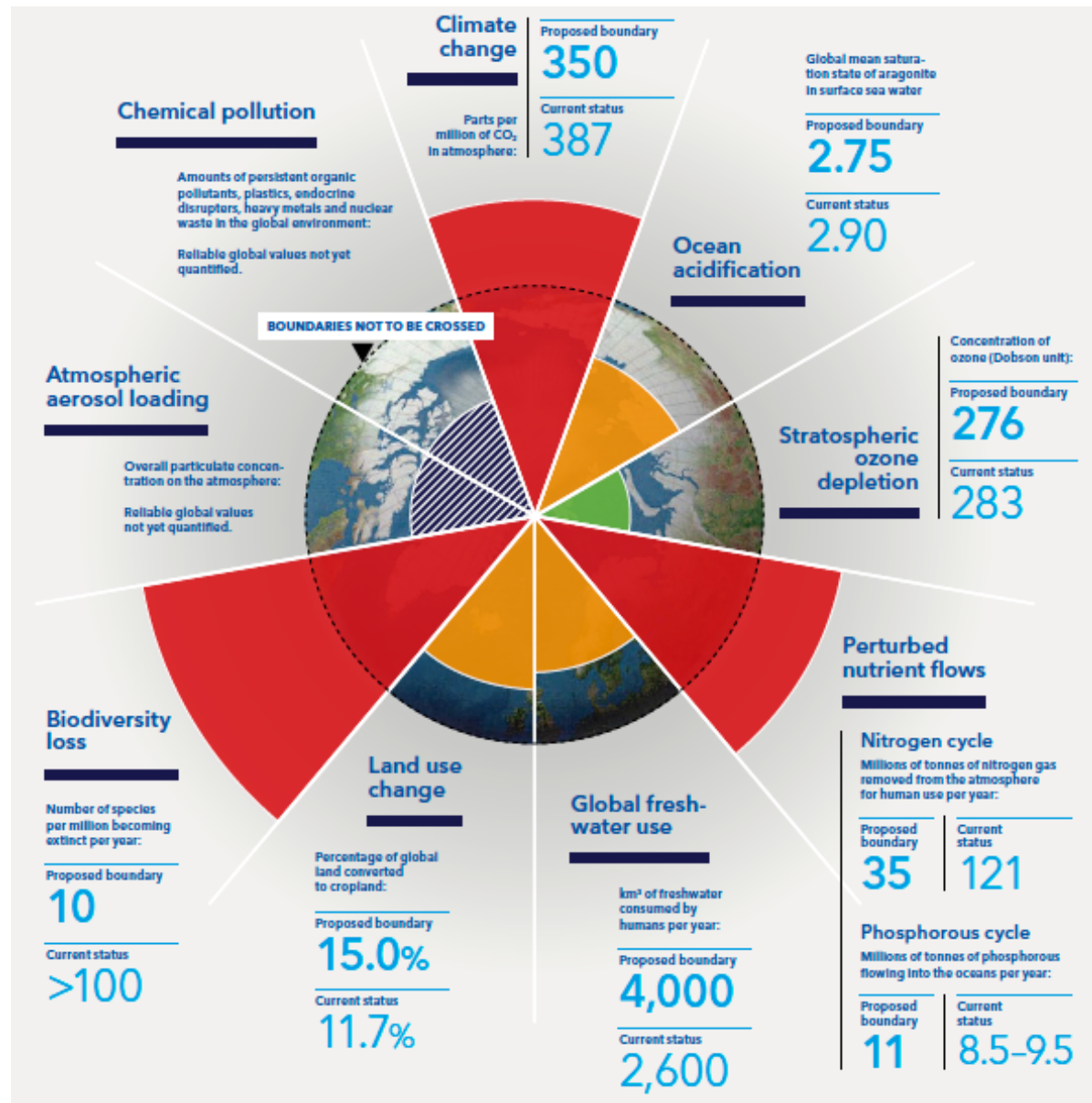
(Forrás: UN Population Division)

Az ANTROPOCÉN mindent, ideértve idősoraink statisztikáit is, megváltoztatott

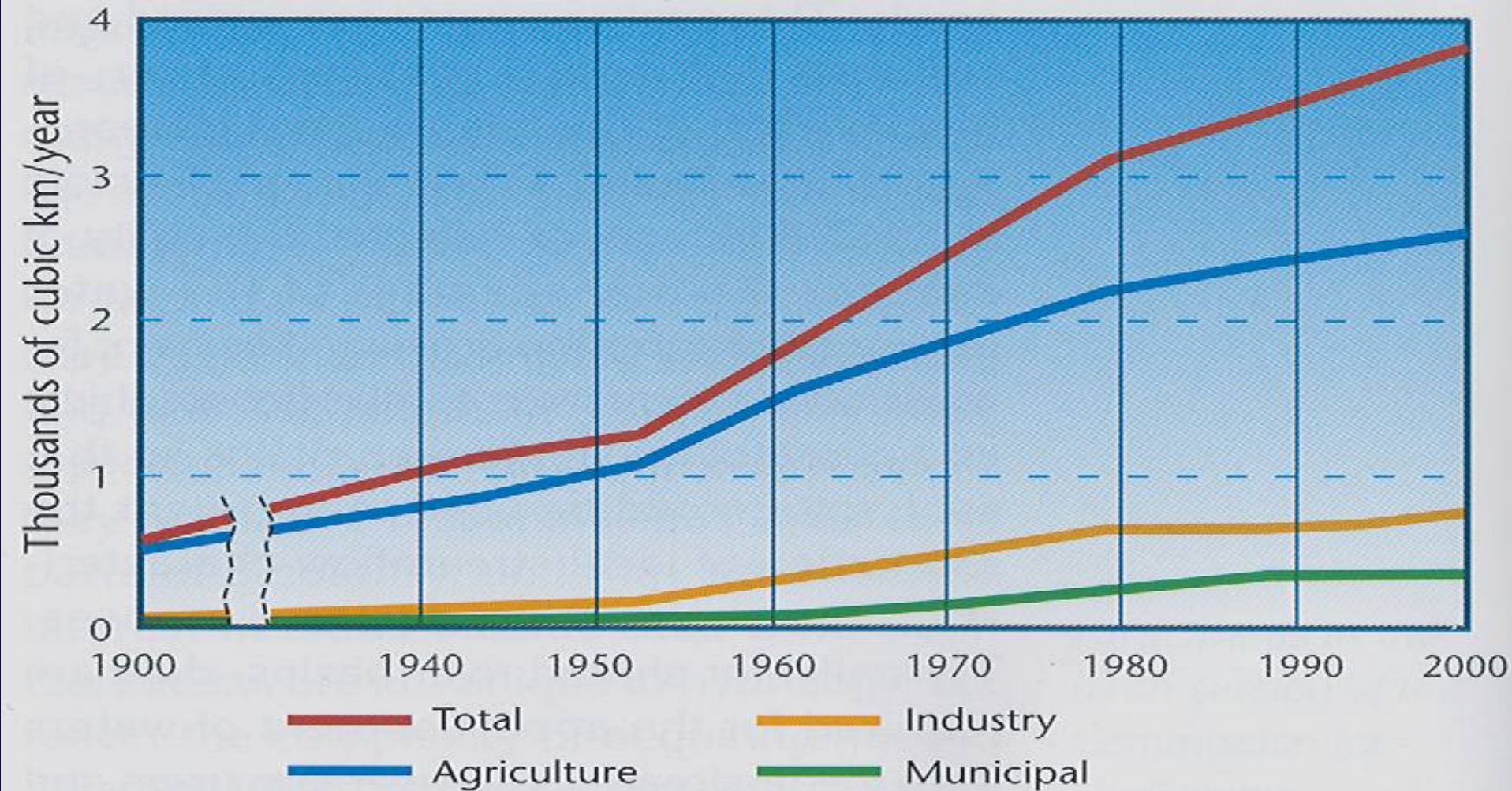
Planetáris határok

- Areas where we have exceeded the boundaries and are continuing to move further beyond them.
- Areas where we are still below the boundary values, but are moving towards them.
- Area where international political agreements have allowed us to start moving away from a boundary - in the correct direction.
- Areas where no boundary values were established.

(Rockström, et al., Nature, 2009, DNV GL Report 2014)

A VÍZHASZNÁLAT NEM FENNTARTHATÓ TRENDJE [1000 KM³/ÉV]

POPULÁCIÓ

POLLÚCIÓ

papers.junction.com

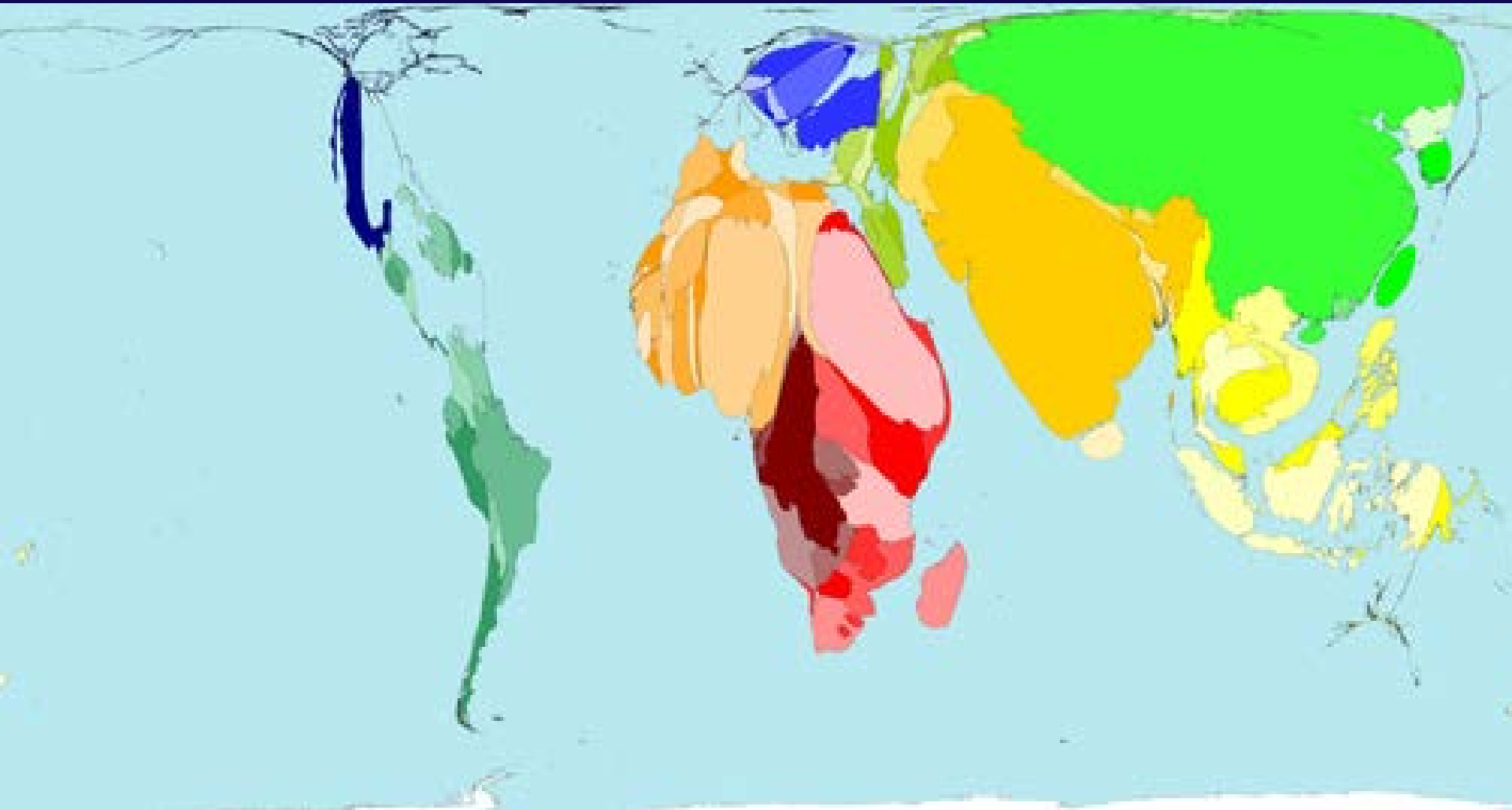
PAUPERITÁS

MDGs

VS

SDGs

A nem megfelelő vízhozzáferés területarányos megjelenítése: 2011

LOKÁLIS KONFLIKTUSOK

COCHABAMBA, BOLÍVIA, 1999

IRÁN, 2018

**VALAHOL
KÖZÉP-KELET
EURÓPÁBAN ...**

SZALAGCÍM !!!!!

VÁLTOZIK A KLÍMA !!!

(UHUM, MÁR 4 MILLIÁRD ÉVE ...)

Tényleg gyorsulóban a hidrológiai körfolyamat?

- Ha nem, akkor nincs klímaváltozás

- Ha igen, akkor van

(Pierre Morel)

The Earth's water cycle

**Gyorsul a hidrológiai ciklus?
Hmm ...**

NEGATÍV HATÁS

Természeti katasztrófák száma 1900 és 2007 között

A katasztrófák száma

500 esemény/év

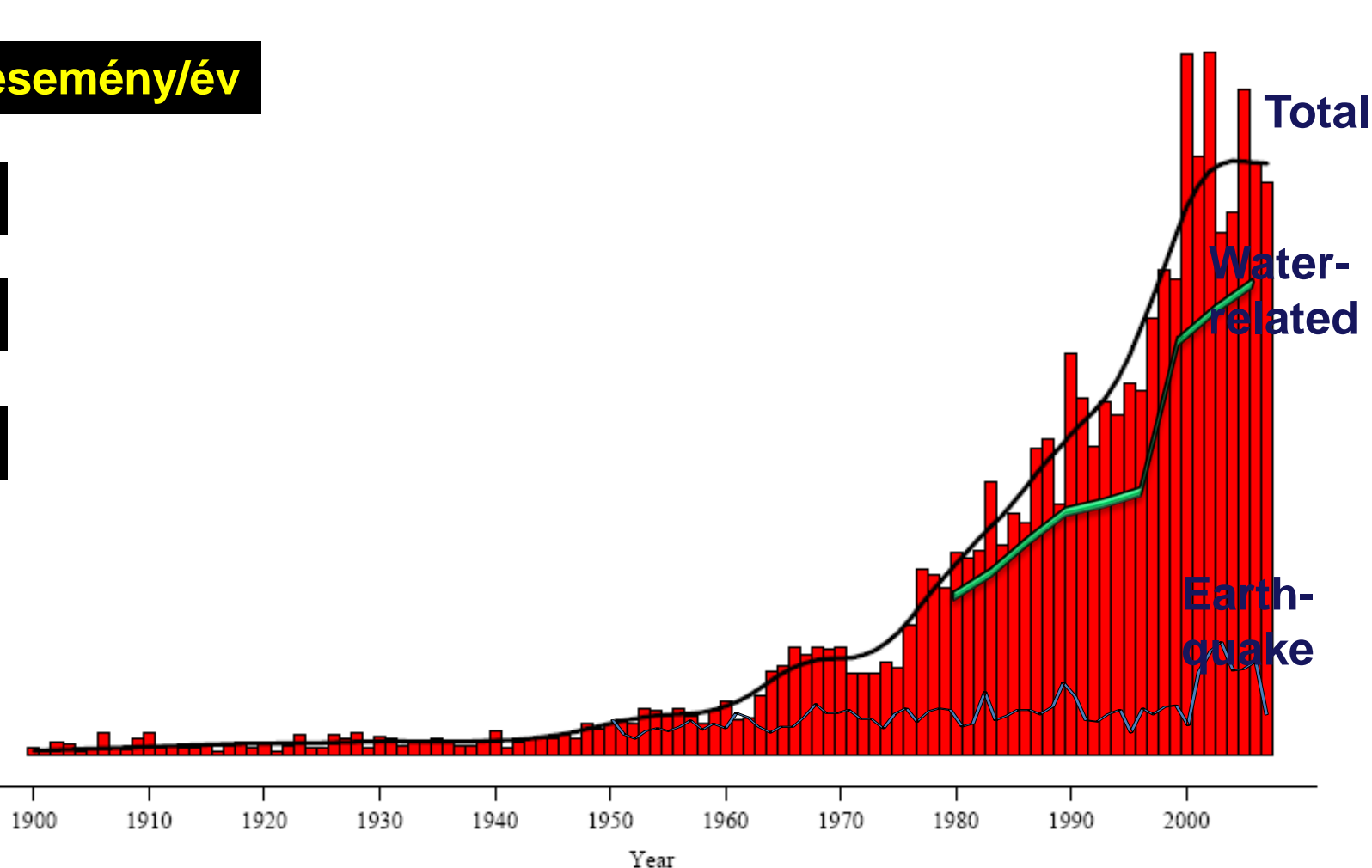
400

300

200

100

0

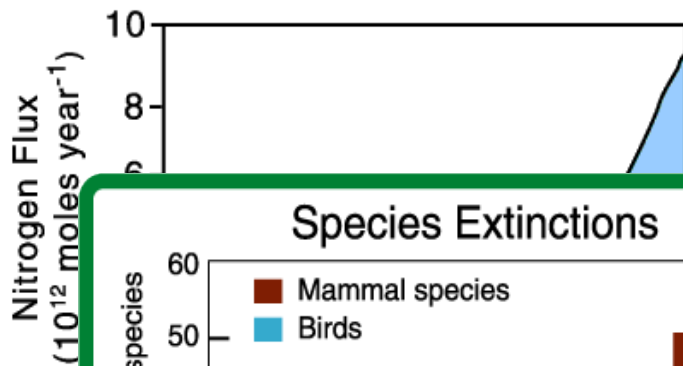

A globális változás hatásai

- A globális változás több, mint klímaváltozás
- A változásnak környezeti **ÉS** társadalmi dimenzió vannak
- A változás valóban globális méretű

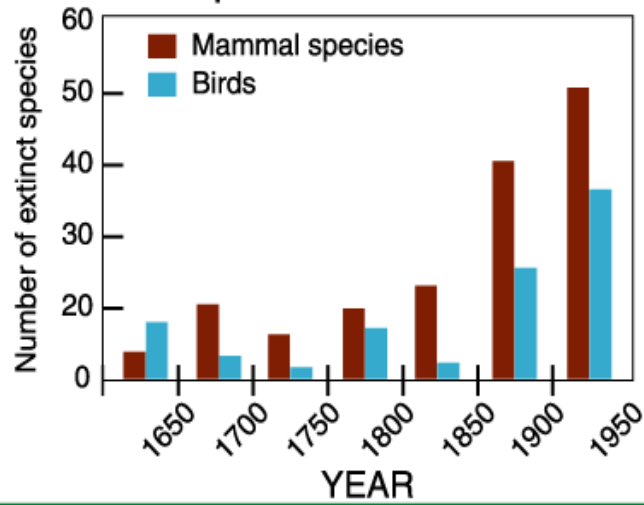
Például:

Nitrogen Flux to Coastal Zone

Mackey

Species Extinctions

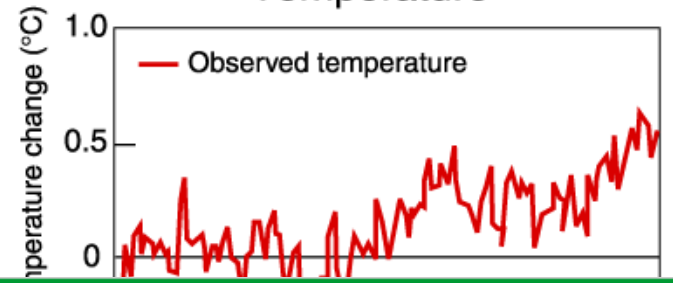

Reid & Miller (1989)

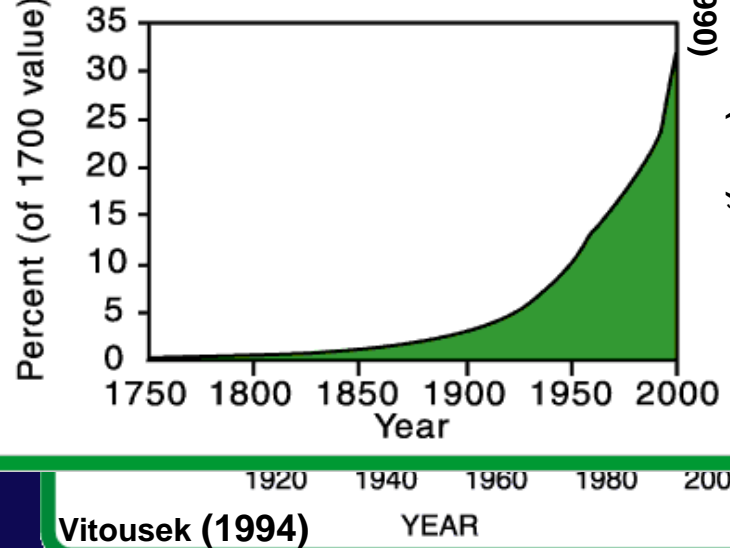
CO₂ concentration (μL/L)

NOAA

Temperature

Loss of Tropical Rain Forest and Woodland

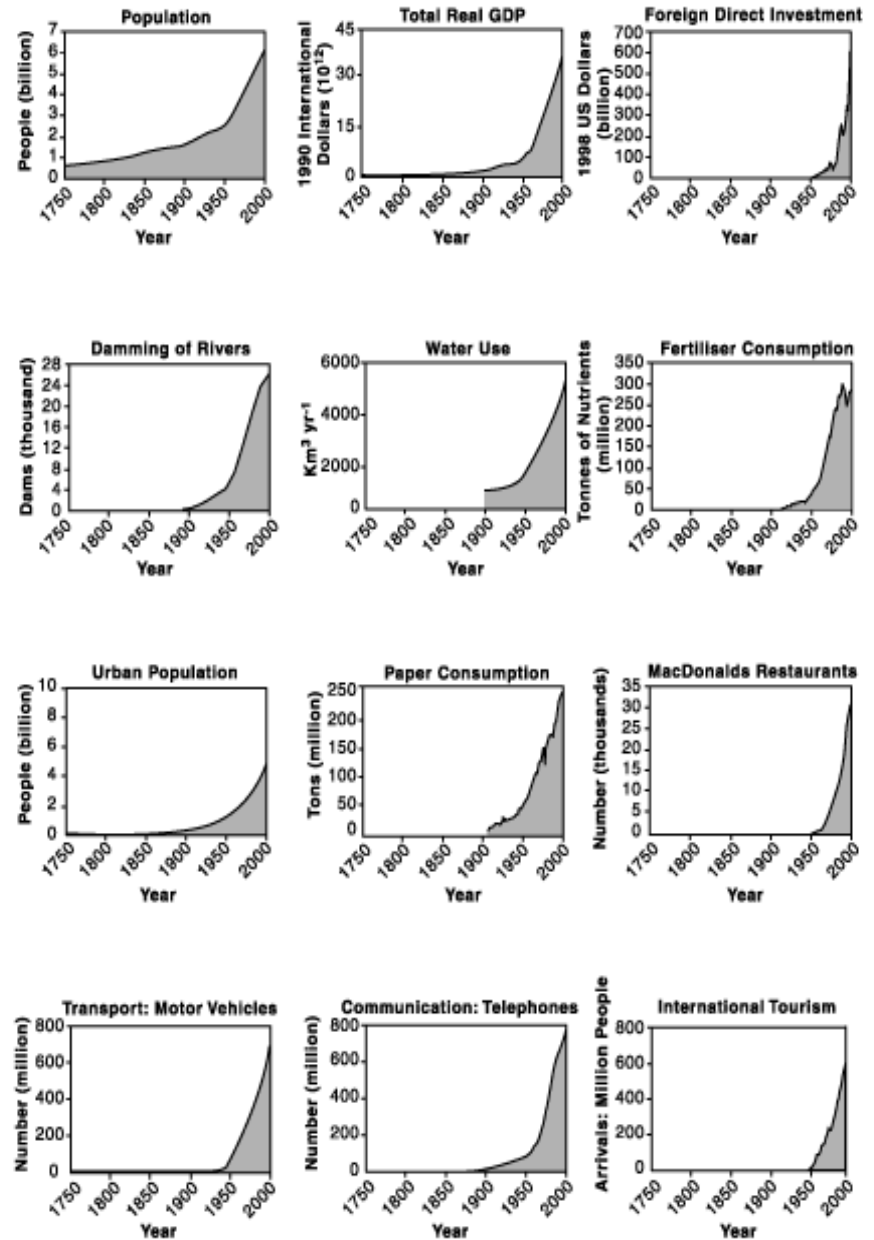
Richards (1991), WRI

Vitousek (1994)

Úgy tűnik, hogy minden

EXPONENCIÁLIS

Ha ez igaz, akkor a
stacionaritásnak
vége.

**Ha a stacionaritásnak vége,
azaz
a jövő nem olyan lesz, mint a
múlt,**

akkor mit jelent az, hogy
MÉRTÉKADÓ
helyzet??

EZ EGY NAGY KIHÍVÁS

(Mi az, hogy 100-éves árvíz, ami
20-évenként fordul elő?)

Dogma:
**TERVEZÉSI CÉLOKRA EGY HIDROLÓGIAI
ADATSOR AKKOR OK, HA A MINTA
ELEMEL**

- **HOMOGÉNEK**
- **AZONOS ELOSZLÁSBÓL SZÁRMAZNAK ÉS**
- **FÜGGETLENEK**

SZMIRNOV-KOLMOGOROV, WALD-WOLFOWITZ ...

HA NEM, AKKOR JÖN AZ

ADAT-M(P)ASZÍROZÁS
(HA KILÓG, KIDOBJUK ...)

LEHETSÉGES UTAK:

Idősorok MONTE CARLO adatgenerálása

Mein Gott, 40 000 év!

**(adatpaszírozás, spagettimodell,
amivel semmi új információt
nem szerzünk/teremtünk ...)**

ALAKFELISMERÉSI ALGORITMUSOK

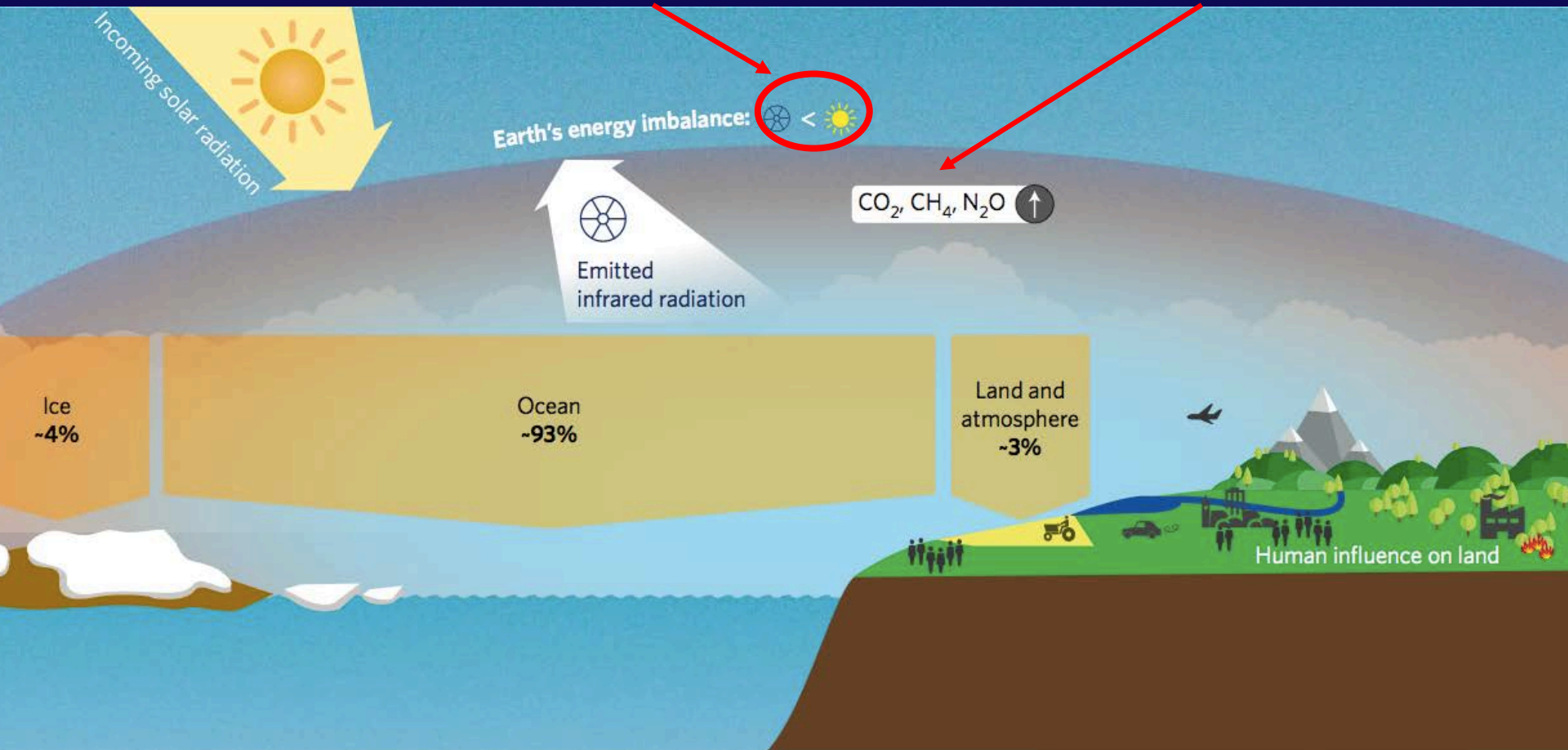
A KLÍMAVÁLTOZÁS A VÍZRŐL SZÓL: MIT TEHETÜNK?

**MEG KELL VÁLTOZTATNUNK
TERVEZÉSI MÓDSZEREINKET**

EZ IS EGY NAGY KIHÍVÁS

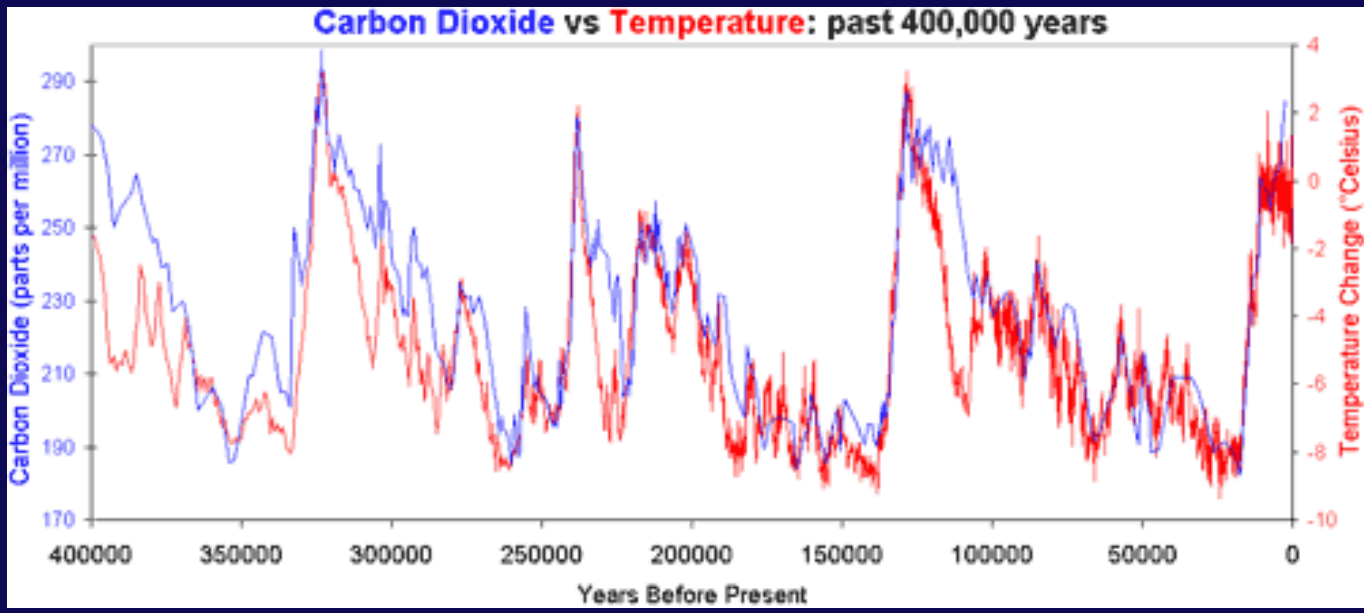
MI A PROBLÉMA?

Az okok .... és a fő „bűnösök”

Földünk Nap-körüli pályaelemeinek változása (**Milankovich ciklusok**) vezérelte a jégkorszakok és a melegebb interglaciálisok sorát. A **CO₂** ennek hatását erősítette fel. Az antropogén CO₂ abnormalitás húzza most fel az e nélkül egyébként lefelé haladó hőmérsékletet.

410 ppm
most

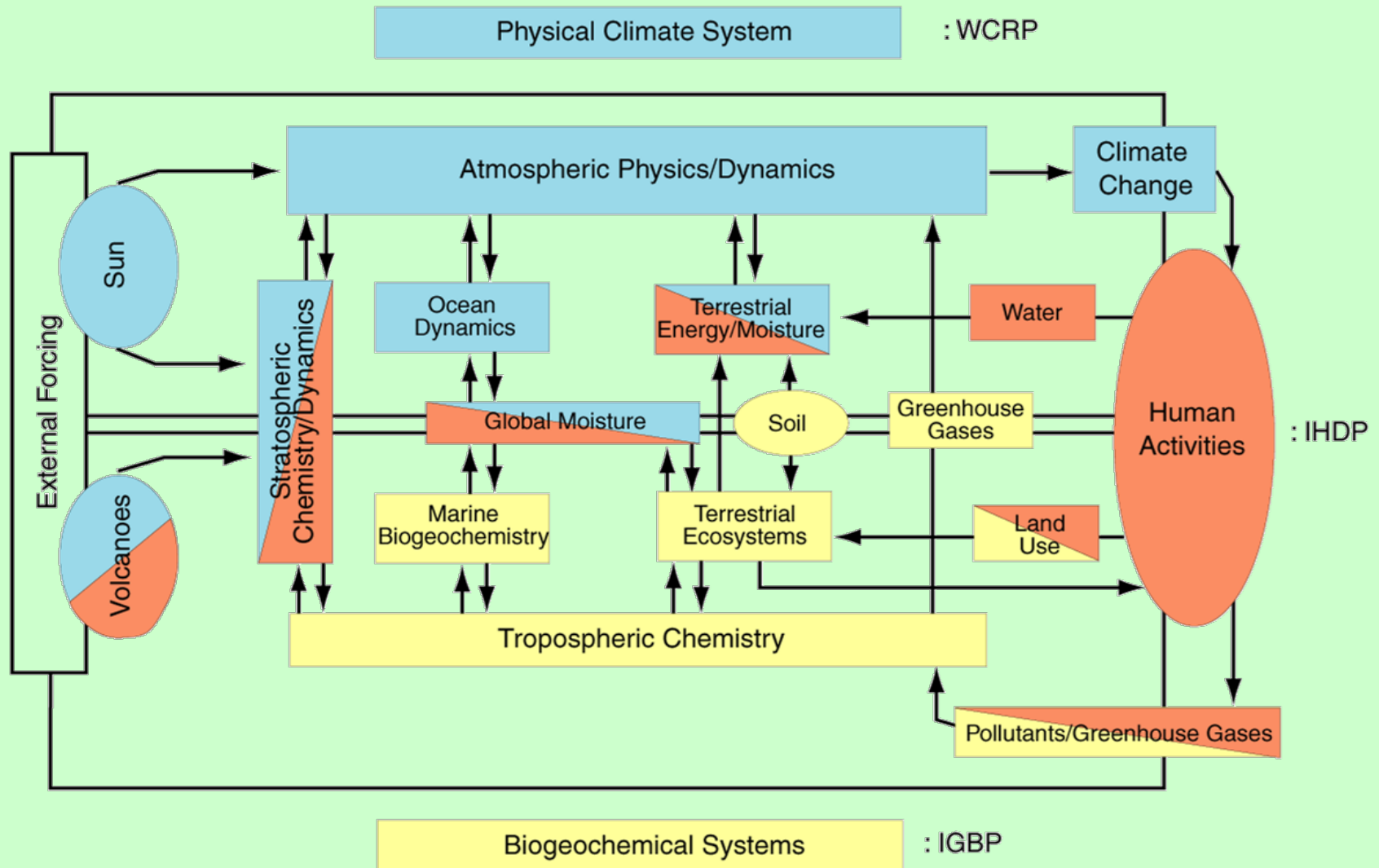
ével ezelőtt

jelen

Milankovich ciklusok

(ppm: parts per milion; az egész milliomod része)

A planetáris rendszer: a fizikai, biogeokémiai és humán komponensek kapcsolódása

KLÍMASZCENÁRIÓK

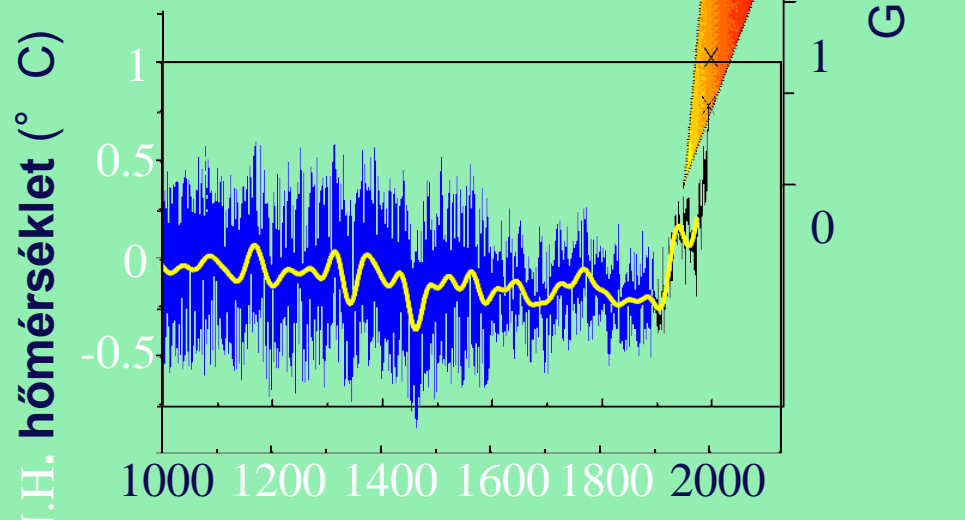
Magas kockázatú instabilitások

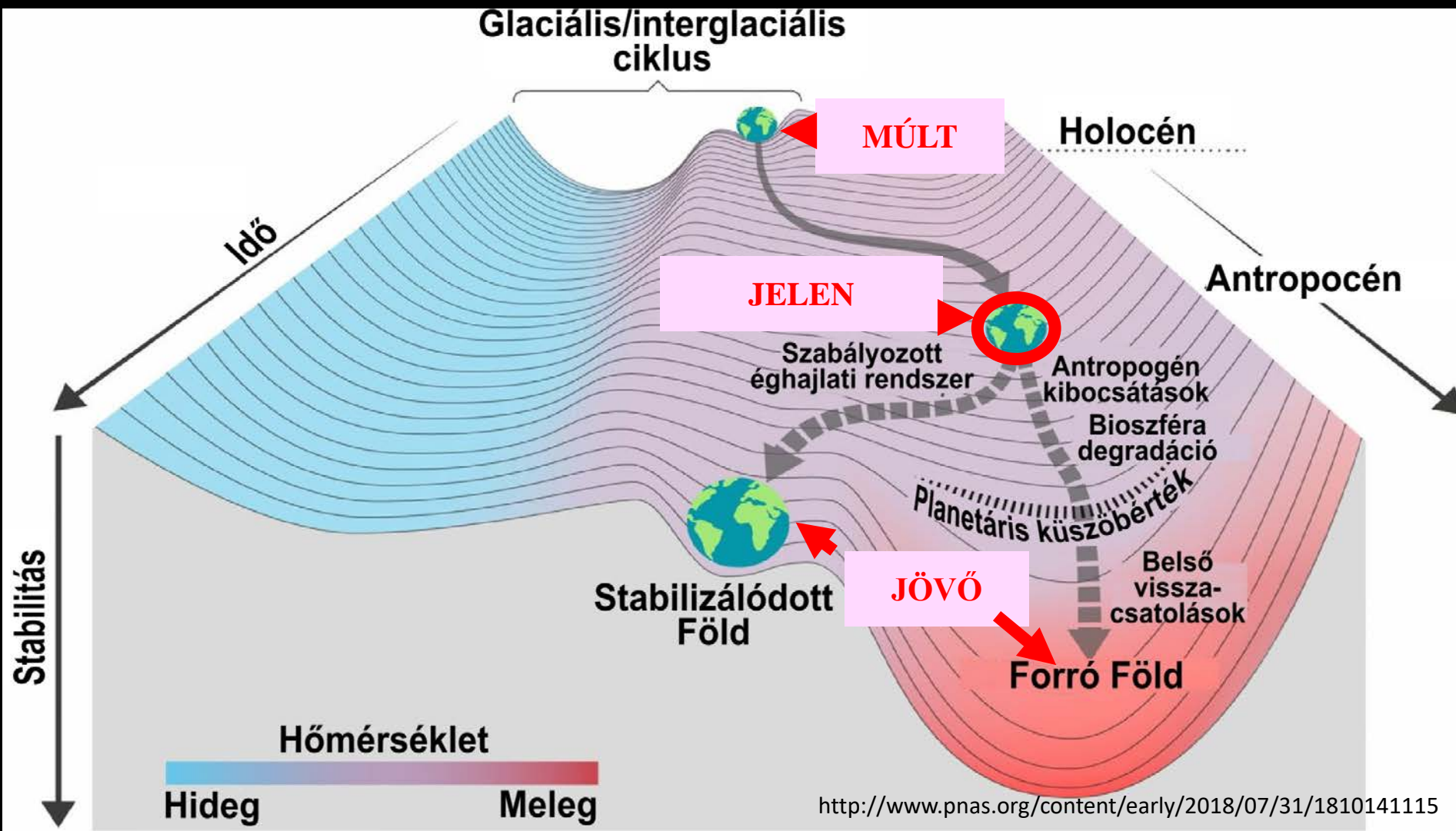
Magas kockázatú instabilitások

IPCC projekciók
2100-ra

Az éghajlati rendszer alakulása a legutolsó glaciális/interglaciális ciklustól a jelenlegi antropocén időszakig, s a jövőbeli lehetőségek

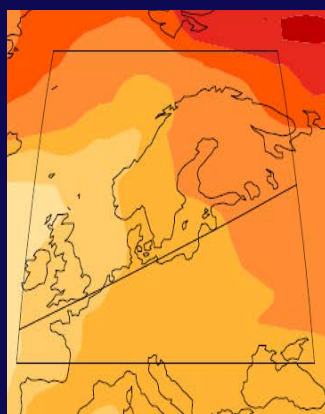
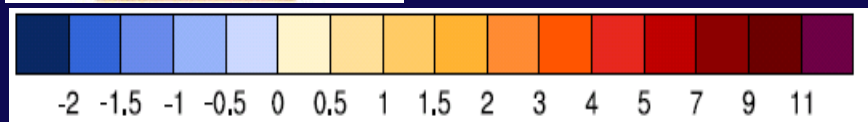
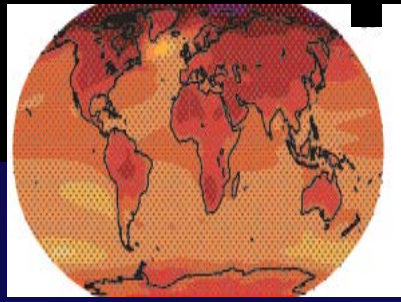
A MAI DÖNTÉS A JÖVŐ ÉVEZREDEINEK MEGHATÁROZÓJA

(forrás: Proceedings of the National Academy of Sciences)

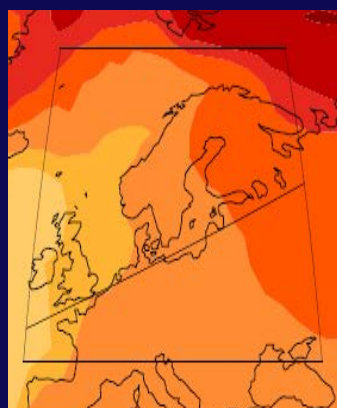
Optimista forgatókönyv Pesszimista forgatókönyv

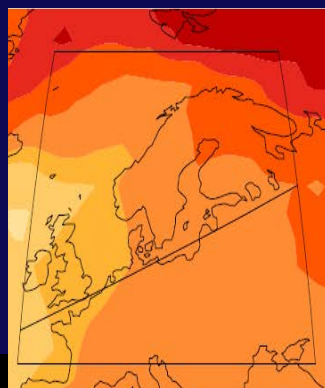
2081-2100

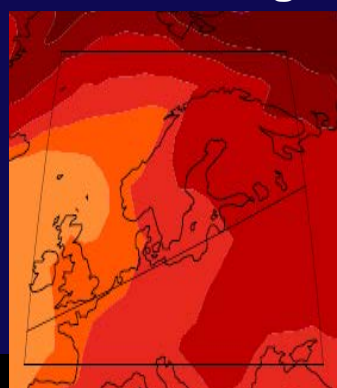
2046-2065

Optimista forgatókönyv Pesszimista forgatókönyv

2081-2100

A várható globális és európai melegedés mértéke (évi átlag)

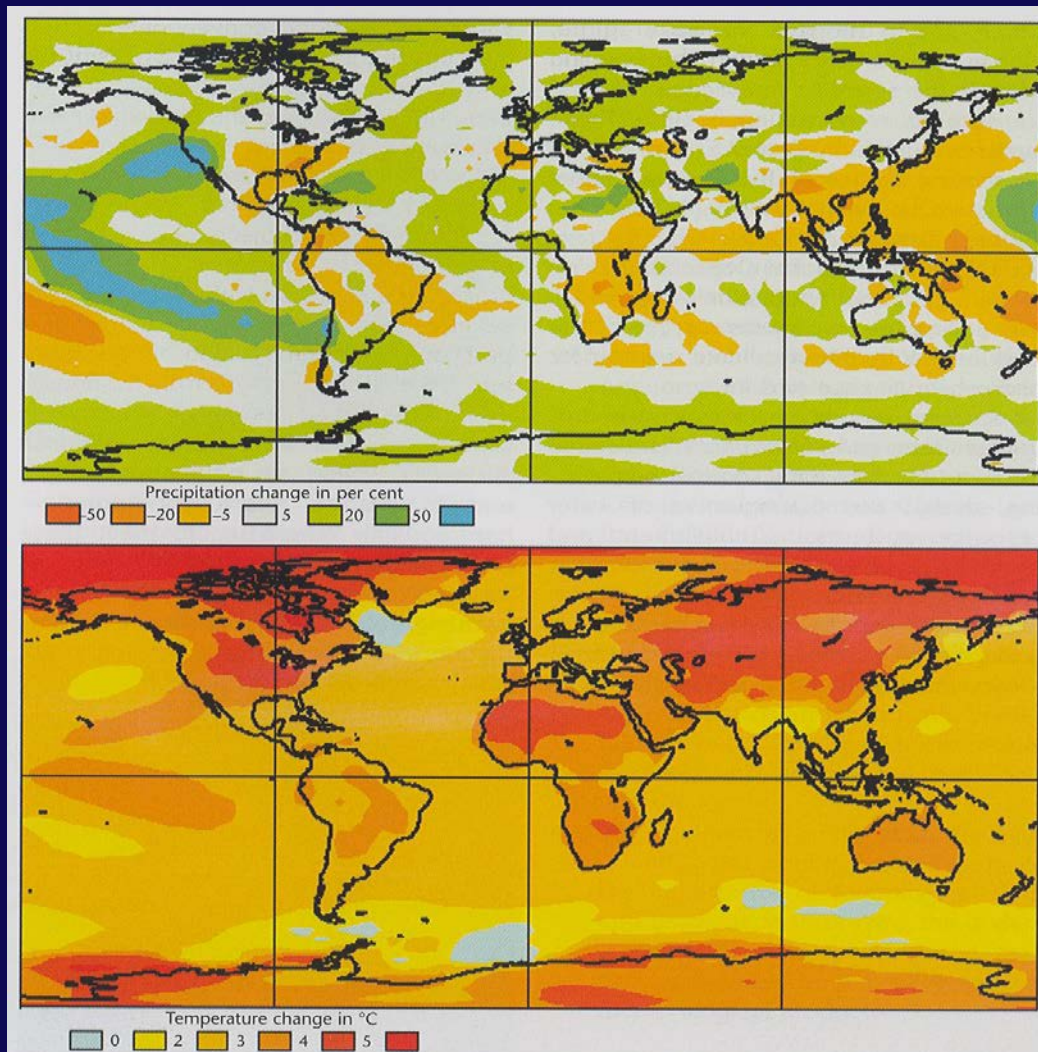
Referencia-időszak: 1986-2005

2046-2065:
• nagyobb melegedés:
északi poláris
területeken,
kontinens belsejében

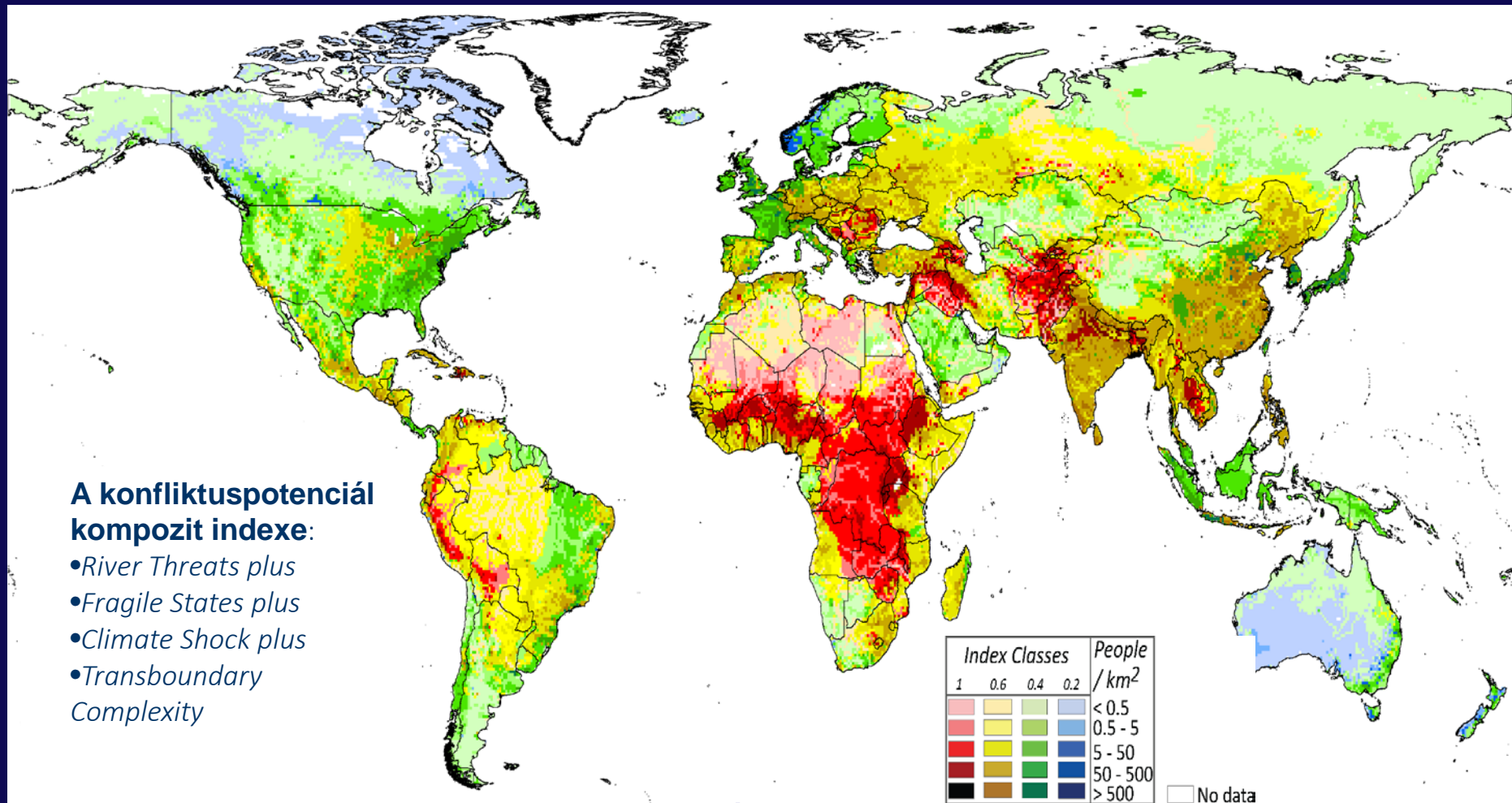
2081-2100:
• jelentős a különbség
a forgatókönyvek között
• nagyobb melegedés:
kontinentális területeken
Európában:
DNY-ÉK irányú
növekedés

NINCS SOK OKUNK OPTIMIZMUSRA

Klímaszcenáriók: tényleg rosszabb lesz?

Vízkonfliktusok és nem saját akaratból történő, vízhez kapcsolható migráció közel real-time előrbecslése a COMPASS módszerrel

Pakisztán (Augusztus, 2010)

Brisbane, Ausztrália (2011. január)

Brisbane suburbia ...

Villámárvizek Ázsiában

A Rajna egy szuvenír üzletből nézve

**2018. OKTÓBER 18: DÉL-FRANCIAORSZÁG,
Aude département
126 TELEPÜLÉS, VILLÁMÁRVÍZ
14 HALOTT, 75 SÚLYOS SEBESÜLT**

(EGY NAP ALATT LEESETT A HÉT-HAVI CSAPADÉK ...)

BUDAPEST

I DON'T BELIEVE IN
GLOBAL WARMING

"NEM HISZEK A GLOBÁLIS FELMELEGEDÉSBEN"

TRUMP VS SCIENCE

Vs

**Berlini szoborcsoport:
"Politikusok a globális felmelegedés ügyét tárgyalják"**

Hidroinformatika: az információ áramlása

Adatok → Modellek → Tudás → Döntések

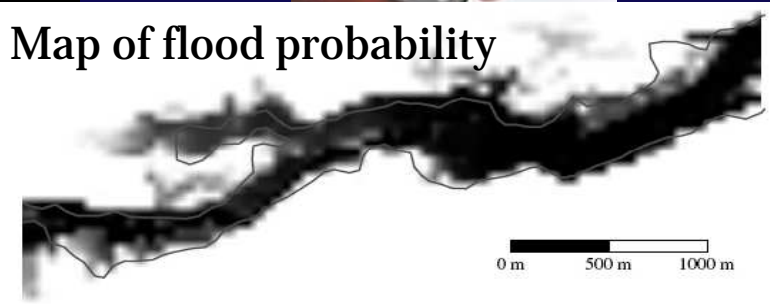
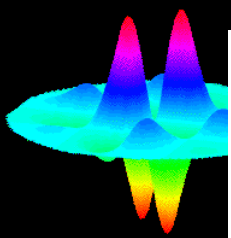
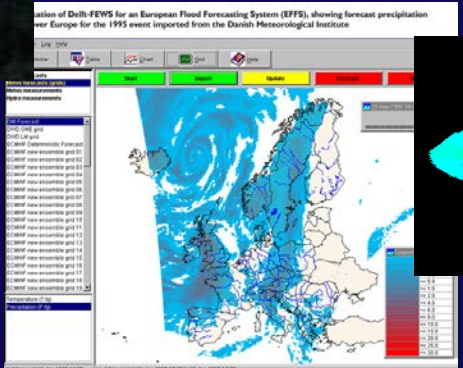
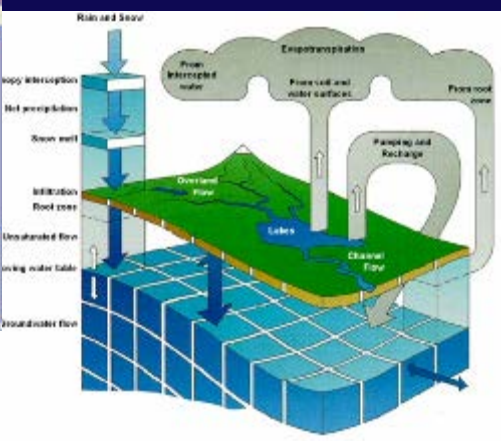
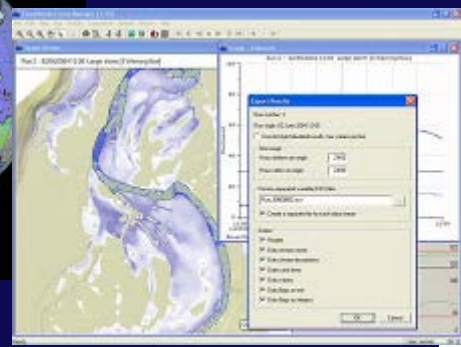
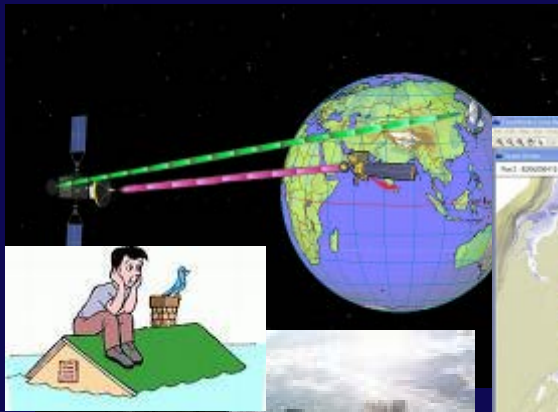

Észlelés, monitoring

Numerikus időjárás-előrejelző modellek

Adat modellezés, integráció hidrológiai és hidraulikai modellekkel

Hozzáférés a Döntéstámogatás modell eredményekhez

(Forrás: D. Solomatine)

A HIDROLÓGUS MODELLEZŐ NAPI IMÁJA:

**Ó, URAM, ADD, HOGY A
VILÁG LINEÁRIS ÉS
NORMÁLIS ELOSZLÁSÚ
LEGYEN!**

**HA NEM MÉRED,
NEM TUDOD KEZELNI**

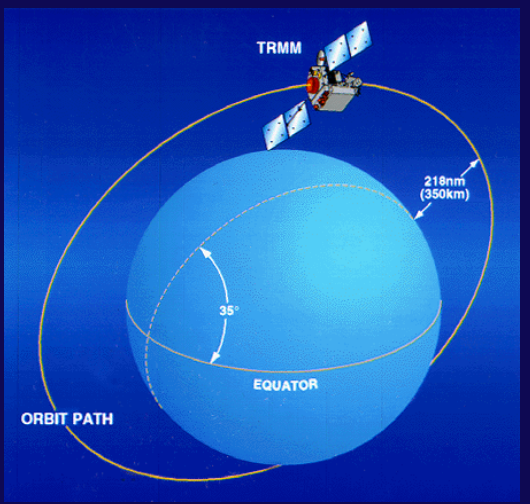
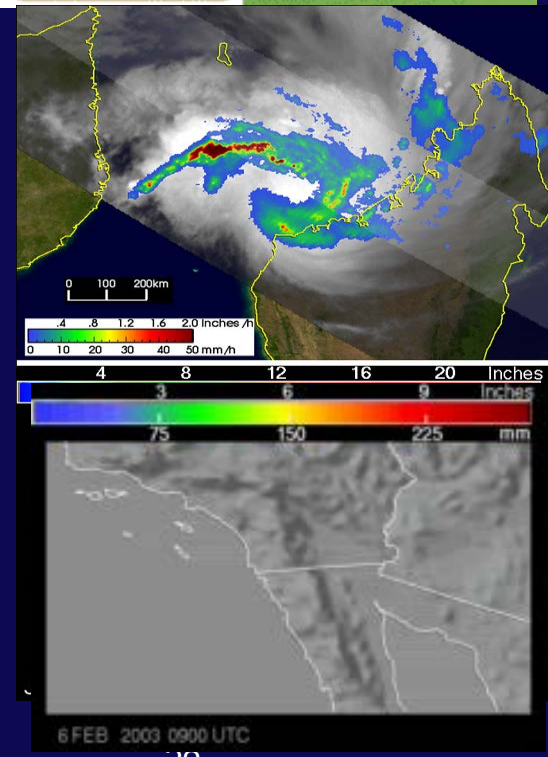
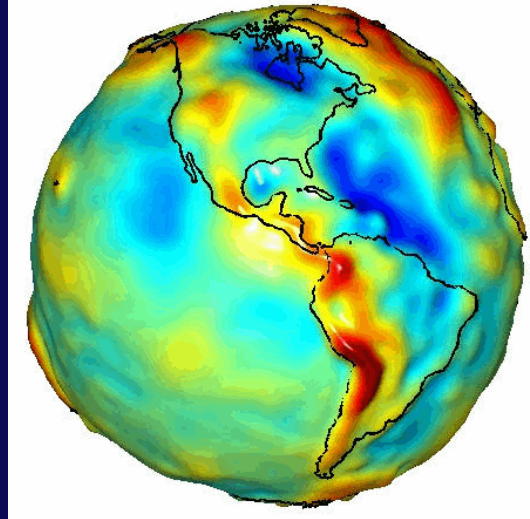
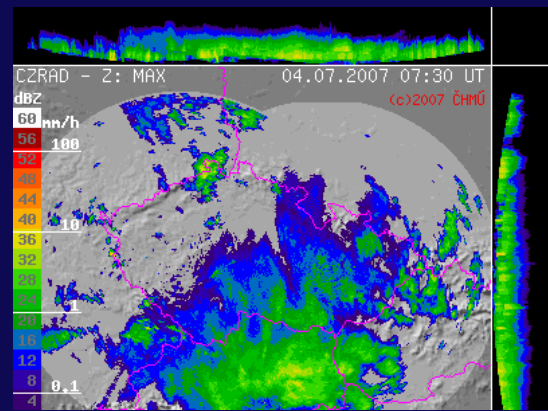
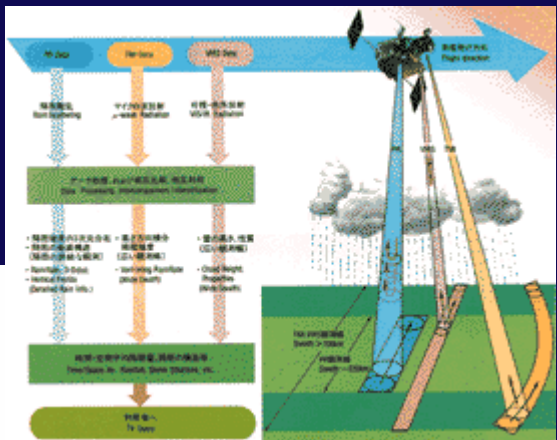
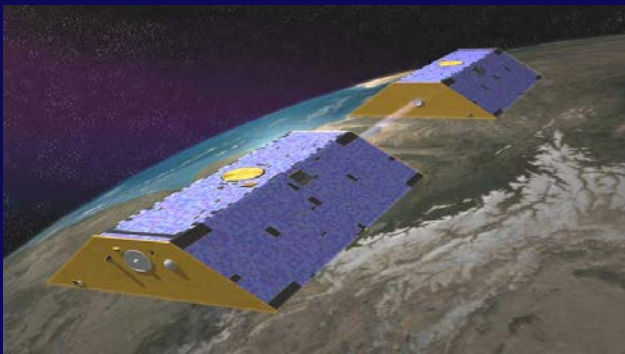
KEVÉS VS. SOK ADAT –

MIT TEGYÜNK?

- Formulation
- Implementation
- Primary Ops
- Extended Ops

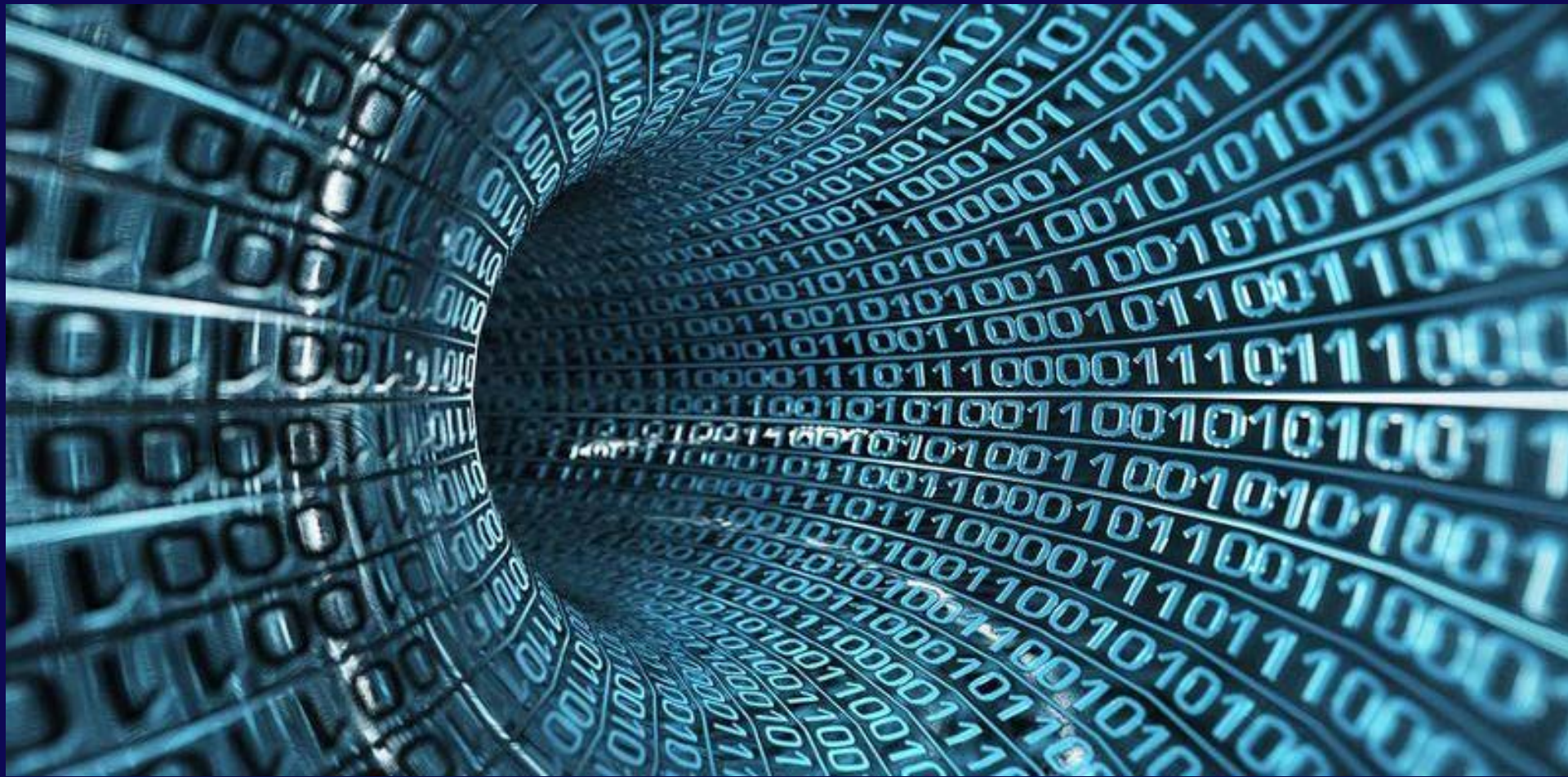
Távérzékeléssel nyert adatok

GRAVIMETRIA: GRACE

GRAVITY RECOVERY
AND CLIMATE EXPERIMENT

BIG DATA

Adatforradalom:

Terra bytes Petabytes Exabytes ... Terra Hertz sebesség
(egymilliárd gigabájt/nap)

MESTERSÉGES INTELLIGENCIA

- **TANULÓ (REKURZÍV BAYES) ALGORITMUSOK**
- **MÉLY TANULÁS**
- **GENETIKUS ALGORITMUSOK**
- **ÁGENS ALAPÚ MODELLEK**
- **BLOCKCHAIN TECHNOLÓGIÁK**

MIT TEGYÜNK?

PARADIGMAVÁLTÁS:

**ADAPTÍV
VÍZGAZDÁLKODÁS**

MIT KELL TEGYÜNK?

**MEG KELL ERŐSÍTŚÜK
RENDSZEREINK
REZILIENCIÁJÁT**

EZ IS EGY NAGY KIHÍVÁS

ADAPTÁCIÓ

REZILIENCIA

ADAPTÁCIÓS VÁLASZTÁSOK:

- **HARD vs SOFT ENGINEERING (ÖKOSZISZTÉMA SZOLGÁLTATÁSOK)**
- **TÖBB TÁROZÁS**
- **FENNTARTHATÓ FELSZÍNALATTI VÍZ HASZNOSÍTÁS**
- **TÖBB BELVIZI HAJÓZÁS**
- **TÖBB VÍZERŐ**
- **TÖBB TÖBBCÉLÚ VÍZGAZDÁLKODÁSI RENDSZER**
- **INTEGRÁLT VÍZGAZDÁLKODÁS ÉS INTÉZMÉNYEK**
- **INTEGRÁLT “JÓ KORMÁNYZÁS” (IDEÉRTVE A VÍZ ÁRÁT ÉS A TUDOMÁNYT IS ...)**

MIND NAGY KIHÍVÁS!

**MIT TEHETÜNK?
AZ EMBERISÉGNEK TÖBB
TÁROZÓTÉRRE LESZ
SZÜKSÉGE**

**A TÁROZÁS A
VÍZ/ENERGIA/ÉLELMISZER-
BIZTONSÁG KÖZÖTTI KAPOCS
(nexus)**

MIT TEHETÜNK?

IRÁNY A DIGITÁLIS VÍZGAZDÁLKODÁS FELÉ!

- **ÖKOHI DROLÓGIA, SOFT ENGINEERING**
- **PRECÍZÍÓS VÍZGAZDÁLKODÁS**
- **INTELLIGENS SZENZOROK**
- **ELOSZTOTT PARAMÉTERŰ MODELLEK**
- **ADAT-ASSZIMILÁCIÓ**
- **BIG DATA**
- **MESTERSÉGES INTELLIGENCIA**
- **A VIZES DOLGOK INTERNETJE**
- **INTEGRÁLT RENDSZEREK**
- **KIBERBIZTONSÁG**

**MINDEZ NEM MEGY
TUDOMÁNYOS
KUTATÁS NÉLKÜL**

A VITUKI HŰLT HELYE

Az 5 milliárdért tervezett Nemzethy Atlétikai Stadion látványterve

**“C'est pire qu'un
crime.**

C'est une faute.”

(Antoine de Boulay)

**AZ MTA VÍZTUDOMÁNYI PROGRAM MINT ÁTFOGÓ, KOHERENS
KUTATÁSI PROGRAM
NEM MŰKÖDIK**

MIT TEHETÜNK?

**SZÜKSÉGES EGY ÚJ, JÓL MŰKÖDŐ, A
KORMÁNYZATI MUNKÁT TÁMOGATÓ**

**VÍZGAZDÁLKODÁSI
KUTATÓINTÉZET**

**ÉS INTERDISZCIPLINÁRIS PROGRAM
LÉTESÍTÉSE**

Egy digitális vízgazdálkodás program szükségességei:

- OVF, VIZIGEK, EGYETEMEK
- INTEGRÁLT INTÉZMÉNYEK
- INTEGRÁLT TERVEZÉSI ÉS OPERATÍV
ADATBÁZISOK
- A VÍZTUDOMÁNY ÉS OKTATÁS
SZÍNVONALÁNAK ELENGEDHETETLEN NÖVELÉSE
- ÚJ VÍZGAZDÁLKODÁSI KUTATÓ INTÉZET

PARADIGMAVÁLTÁS: DIGITÁLIS VÍZGAZDÁLKODÁS

- LÉPTÉKVÁLTÁS
- PEREMFELTÉTELEK
- VALÓS –IDEJŰ SZENZOROK
- INTEGRÁLT RENDSZEREK
- KIBERBIZTONSÁG

(IoT, AI)

MINDEZ NEM MEGY OKTATÁS NÉLKÜL SEM

**SZÜKSÉGES EGY ÚJ, A DIGITÁLIS
VÍZGAZDÁLKODÁST KÖZÉPPONTBA HELYEZŐ
OKTATÁSI PROGRAM BEINDÍTÁSA,
EGYÜTTMŰKÖDÉSSEN A RELEVÁNS OKTATÁSI
INTÉZMÉNYEKSEL**

A SZEGÉNY RÉTEGEK A LEGSEBEZHETTŐBBEK

A JÓ VÍZGAZDÁLKODÁS ABSZOLÚT KÖTELESSÉG ÉS ETIKAI PARANCS